

Vereniging voor Vrouw en Recht, werkgroep sociaal en Europees recht

Verslag Digitale bijeenkomst 'arbeidsongeschiktheid en zwangerschap', 9 maart 2023

Deelnemers: Leontine Bijleveld (LB), voorzitter VVR, Annejet Swarte (AS), werkgroep sociaal en Europees recht VVR, Caroline de Graaf (CdG), Arbeidsrecht De Graaf, Tessa Koning (TK), CNV, Jetty Bruinsma (JB), FNV, Anneloes Goossens (AG), VNONCW-MKB

Verhinderd: Marlies Vegter (VVR-lid), Sacha Heemskerk (VCP), Anja Eleveld (VVR wg sociaal en Europees recht)

Aanleiding bijeenkomst: artikel van VVR-lid en arbeidsjurist Caroline de Graaf 'Arbeidsongeschiktheid ten gevolge van zwangerschap of bevalling: hoezo direct causaal verband?', [Tijdschrift Arbeidsrechtpraktijk, nr. 6, oktober 2021](#).

CdG geeft toelichting

Op grond van artikel 29a van de Ziektewet (ZW) heeft de vrouwelijke verzekerde die ongeschikt is voor het verrichten van haar arbeid recht op een ziekengeld (ZW-uitkering) als de oorzaak van haar arbeidsongeschiktheid is gelegen in zwangerschap of bevalling. Dit betekent 100% van het (maximum) dagloon. Bij 'gewone' ziekte heeft de werkgever een loondoorbetalingsverplichting van 70% van het loon (mogelijk opgehoogd tot 100% als dit is vastgelegd in de aovk/cao).

Vereist is dus dat er een verband is tussen de arbeidsongeschiktheid en de zwangerschap of bevalling. Om dit te kunnen beoordelen heeft het UWV in 1999 een Standaard ontwikkeld, later omgezet in de [Richtlijn van 1 mei 2014](#). Deze richtlijn staat op gespannen voet met artikel 29a ZW omdat het, anders dan dit artikel, een 'direct/rechtstreeks' causaal verband vereist tussen de arbeidsongeschiktheid en de zwangerschap/bevalling. De vraagstelling voor verzekeringsartsen uit de Richtlijn uit 2014 is in januari 2020 middels een intern memo binnen het UWV gewijzigd en per mei 2021 is de Herziene versie van de Richtlijn opgesteld. Hierin staat nu: *"Deze richtlijn ondersteunt de (verzekerings)arts bij de beoordeling of de arbeidsongeschiktheid van de vrouw het gevolg is van zwangerschap of bevalling door het beantwoorden van de vraag: "Is de oorzaak van de ongeschiktheid tot werken uitsluitend gelegen in andere factoren dan de huidige zwangerschap of de laatste bevalling?"*

De [herziene versie is pas sinds 2022 openbaar](#)

Het beeld in recente rechtspraak is nog niet consistent. In een [uitspraak op 22 maart 2022](#) verwijst de CrvB wel naar de herziene richtlijn:

4.3. *Bij de beoordeling van de aanspraken op een uitkering op grond van artikel 29a van de ZW hanteert het UWV de Richtlijn 'Zwangerschap en bevalling als oorzaak van*

ongeschiktheid voor haar arbeid' van 1 mei 2014 (de Richtlijn). Blijkens een Uitvoeringsbericht SMZ van 10 januari 2020, dat vanaf laatstgenoemde datum als aanhangsel bij de Richtlijn is opgenomen, heeft het UWV de vraag die de verzekeringsarts bij het beoordelen van het causaal verband tussen zwangerschap of bevalling en ongeschiktheid tot werken moet beantwoorden gewijzigd. De gewijzigde vraag luidt: "Is de oorzaak van de ongeschiktheid tot werken uitsluitend gelegen in andere factoren dan de huidige zwangerschap of de laatste bevalling?". Alleen als deze vraag bevestigend beantwoord kan worden, ontbreekt het causaal verband, aldus de Richtlijn. De achtergrond van deze wijziging is volgens het Uitvoeringsbericht SMZ (kort gezegd) dat het doel van de wetgever, het beschermen van de arbeidsmarktpositie van vrouwen, gediend wordt met een 'ja, tenzij' benadering, die ook past bij de ontwikkeling van de jurisprudentie. Gelet op het Uitvoeringsbericht past het UWV de gewijzigde Richtlijn ook toe op primaire beoordelingen die vóór 10 januari 2020 hebben plaatsgevonden.

In een [uitspraak van 29 november 2022](#) echter kent de CRvB geen uitkering toe omdat werkneemster na de WAZO-uitkering haar werk hervat had gedurende twee weken en de arbeidsongeschiktheid dus niet aansluitend aan het bevallingsverlof was gemeld en vastgesteld. CdG wijst er op dat de [CRvB jaren eerder](#) (in 2007) al had geoordeeld dat niet aansluitend aan het WAZO-verlof melden niet zonder meer volgt dat de werkneemster in die periode geschikt was om haar arbeid te verrichten. Het UWV heeft een onderzoeksplicht naar de ongeschiktheid om zo de claim van arbeidsongeschiktheid als gevolg van zwangerschap en/of bevalling te kunnen beoordelen.

CdG wijst op 5.1.6. van de Richtlijn (Arbeitsongeschiktheid ten gevolge van bevalling niet aansluitend aan de WAZO):

"Bij arbeidsongeschiktheid aansluitend aan de WAZO beoordeelt de (verzekerings)arts of die arbeidsongeschiktheid het gevolg is van de doorgemaakte zwangerschap of bevalling. Als de vrouwelijke verzekerde zich pas enige tijd na afloop van de WAZO-periode ziek meldt, kan er toch sprake zijn van arbeidsongeschiktheid die een gevolg is van zwangerschap of bevalling. Denk daarbij aan situaties zoals het niet naar behoren hebben gefunctioneerd en opname van verlof aansluitend aan de WAZO-periode. De (verzekerings)arts moet de claim van arbeidsongeschiktheid als gevolg van zwangerschap en/of bevalling daarom toch beoordelen. Deze beoordeling richt zich dan op de eerste dag na de WAZO periode.

Verder stipt CdG aan dat het lastiger wordt als er tijd is verstreken tussen de zwangerschap/bevalling en de ingetreden arbeidsongeschiktheid. Dan is het lastiger om causaal verband aan te tonen. Het is daarom van belang dat de bedrijfsarts zo snel mogelijk op de hoogte is als er zwangerschaps/bevallingsgerelateerde klachten zijn. Neem als werkgever daarom tegen het einde van de WAZO-periode contact met de werknemer op en informeer naar hoe het met de baby en de moeder gaat. En leg dit vast. Dat is haar advies aan werkgevers én werknemers.

TK, JB, AG geven aan geen signalen te hebben ontvangen vanuit de achterban over een nieuwe richtlijn noch over de interpretatie van de richtlijn van het UWV. JB heeft bij de FNV wel enige zaken over dit onderwerp opgespoord. Bij één is het rechtgetrokken. Het andere dossier betrof complicaties na een keizersnee (!), maar hier is geen bezwaarzaak gevoerd. CNV en VCP hebben geen signalen uit eigen achterban gekregen. Er zijn de laatste tijd minder rechterlijke uitspraken over de problematiek. Allen zijn het

er over eens dat het wel van belang is dat er bekendheid wordt gegeven aan de gewijzigde richtlijn.

Afspraak: TK, JB, AG brengen [Nieuwe richtlijn \(2020\)](#) onder de aandacht van achterban CNV, FNV, VNONCW-MKB

LB merkt op dat in de handreiking van de Stichting van de Arbeid '[Zwangerschap en werk, Een handreiking voor werkgevers en werknemers](#)', maart 2022 niet expliciet staat dat in geval van arbeidsongeschiktheid door zwangerschap/bevalling de werknemer recht heeft op 100 % van het (maximum) dagloon.

Ook staat in de handreiking 'Als de werknemer tijdens de eerste 24 weken een miskraam krijgt, kan zij zich ziekmelden. Deze ziekmelding wordt dan gezien als een 'gewone' ziekmelding. Als met 'gewoon' bedoeld wordt op een niet zwangerschapsgerelateerde ziekmelden dan is hier strijd met artikel 29a ZW. Misschien wordt bedoeld dat dan sprake is van een ziekmelding conform art. 29a ZW, maar dat zal niet iedereen begrijpen. Verheldering van de tekst lijkt gewenst.

Afspraak: CdG merkt op dat zij wil bekijken of er nog andere zaken in de handreiking staan die niet conform de ZW zijn. Zij zal dit doorgeven aan TK die dit onder de aandacht brengt bij de Stichting van de Arbeid.

CdG merkt verder op dat er ook veel onduidelijkheid is t.a.v. hoe **reïntegratieverplichting zich verhoudt tot betaald ouderschapsverlof**. Als je met verlof bent, kun je niet re-integreren. Maar het verlof is een wettelijk recht. UWV geeft hierover geen uitsluitsel. Hebben de anderen hier ook ervaring mee?

Afspraak: AG polst bij AAVN of zij hierover vragen krijgen van achterban. Zij (en TK en JB) kan de onduidelijkheid ook aankaarten tijdens regulier overleg met UWV.

Tot slot worden afspraken gemaakt dat degenen die zich afgemeld hadden ook gevraagd worden hun email te delen (LB) – deelnemers stemmen daar allemaal in toe. Zo kunnen we elkaar gemakkelijk op de hoogte houden.